

Una experiència policial

Víctimes del delictes

Per primera vegada a l'estat espanyol, s'ha posat en marxa a València una oficina d'ajuda a les víctimes del delictes.

L'experiència d'introduir, per primera vegada a l'estat espanyol, una oficina d'ajuda a les víctimes

del delictes en un jutjat de guàrdia ha estat considerada modèlica pel Consell General del Poder Judicial, que n'estudia en l'actualitat l'aplicació generalitzada. La majoria dels delictes denunciats van ser de caràcter violent, bé contra les persones o bé contra la propietat. En el 50 per cent dels casos hi havia una relació personal entre autor i víctima.

El magistrat Luis Francisco de Jorge Mesa, titular del jutjat d'instrucció segon de València, assegura que el funcionament de la majoria dels jutjats de guàrdia es limita a ser una espècie de "llibre de registre d'entrades i d'eixides totalment deshumanitzat". Fruit d'aquesta preocupació ha estat una experiència, pionera en el seu gènere a l'estat espanyol, de col·laboració amb l'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delictes, que dirigeix Fely García Vidosa.

Per primera vegada i durant sis mesos, un organisme no judicial va compartir amb el personal del jutjat de guàrdia l'atenció als ciutadans que hi acudien a denunciar fets delictius. Humanitzar i acostar la justícia al ciutadà, completar el dèficit del jutjat pel que fa als drets de la víctima, proporcionar l'assistència des del primer moment i facilitar informació sobre el curs del procés i els drets del perjudicat han estat els objectius d'aquesta experiència.

Entre els mesos de gener i juny d'enguany i cada 19 dies, quan el jutjat entrava en funcions de guàrdia, els ciutadans que acudien a les dependències judicials eren rebuts, abans de presentar la denúncia formal, per l'equip de l'oficina d'ajuda a les víctimes, que els informava sobre el delictes de què havien estat ob-

jecte, els assessorava legalment, els atenia psicològicament i els avançava les possibilitats de veure atesos els seus drets. La memòria elaborada pel jutge De Jorge; la directora de l'oficina, Fely García Vidosa i el professor de pedagogia social i expert en criminologia, Vicente Garrido, amb els resultats del seu treball, és estudiada en l'actualitat pel Consell General del Poder Judicial. El magistrat Luis Francisco de Jorge, a més, elabora ara mateix un projecte de protocol amb la Generalitat valenciana per estendre l'experiència a altres oficines judicials del País Valencià.

RELACIÓ AUTOR-VÍCTIMA

Els resultats de la memòria van confirmar que en un 50 per cent dels casos denunciats hi havia relació directa entre víctima i autor. Aquesta relació es donava de manera especial en aquells delictes que implicaven violència o amenaça d'utilitzar-la. Per exemple, en els delictes de lesions i amenaces, el percentatge va ser del 45 per cent. En un 32 per cent hi havia relació conjugal, percentatge que, sumat al 4 per cent amb relació de parentiu, permet de concloure, segons la memòria, que en un 36 per cent dels casos atesos al jutjat de guàrdia, autor i víctima vivien al mateix domicili.

Un 44 per cent de les persones ateses va assegurar, d'altra banda, que el motiu de fer la denúncia al jutjat de guàrdia era la protecció de la identitat o dels béns. Un 22 per cent va indicar que la seua pretensió era recuperar els béns de què havia estat desposseït. La sentència econòmica i social va tenir molt poca rellevància per als enquestats. Només un 8 per cent va reconèixer aquest motiu per justificar la seua presència al jutjat.

La majoria de les persones que van participar en l'experiència van valorar com a "molt útil" la presència de l'equip

humà de l'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delictes al jutjat. El 98 per cent dels entrevistats es va sentir "molt ben atès" i va qualificar de "molt positiva" la presència del servei. El 90 per cent va manifestar que s'havia sentit "bastant millor" després d'haver estat atès. El 94 per cent, finalment, va decidir de continuar amb el procediment judicial que origina la denúncia després de ser assessorats sobre els seus drets.

En la memòria se subratlla, d'altra banda, la forta correlació entre el fet de rebre ajuda emocional i l'assessorament legal i el fet de sentir-se millor o pitjor atès en el moment de la denúncia. "Es necessari", afirma el document, "que les persones que han estat afectades pel delicte no afegesquen a aquest patiment objectiu, un altre de psicològic addicional".

Una altra dada característica de l'informe és que el 32 per cent de les víctimes va assegurar haver estat objecte d'un altre delicte durant l'últim any. És a dir, una tercera part de les persones ateses eren "víctimes múltiples". Els autors de la memòria asseguren que aquest percentatge podria ser encara més ampli, ja que alguns dels enquestats van tenir objeccions per a confirmar aquesta dada.

L'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte de València és la primera en el seu gènere de l'estat espanyol i va ser inaugurada el 13 d'abril de 1985. Aquesta oficina, integrada per tres advocats,

dos assistents socials i un criminòleg, depèn de la Direcció General d'Interior de la Generalitat valenciana.

Aquesta oficina va funcionar en solitari fins que, el 9 d'abril de 1989, l'Ajuntament de Barcelona va crear un servei similar. Mesos més tard, el 8 de desembre de 1989, va ser inaugurada la tercera oficina d'ajuda a les víctimes del delicte a Palma de Mallorca, en aquest cas dependent de la Comunitat Autònoma Balear.

Aprovat el projecte, una nova oficina serà inaugurada pròximament a Bilbao, dependent de la comunitat autònoma basca.

El 7 de març de 1990, les Corts valencianes van aprovar l'obertura de dues noves oficines a Alacant i a Castelló. El passat 20 de juny es va presentar oficialment la d'Alacant.

DE LA REFLEXIÓ A L'ACCIÓ

Els autors de la memòria sobre l'expe-

El magistrat Luis Francisco de Jorge Mesa. RAFA GIL

riència realitzada a València asseguren en el seu informe l'"interès creixent" de la literatura científica per les víctimes dels delictes. No obstant això, assenyalen que el "moviment de víctimes" ja no posa l'accent en la reflexió, "sinó, sobretot, en l'acció".

Una altra consideració, segons la memòria, és que la victimologia ha superat el marc de les polítiques nacionals i s'ha vist reflectida en institucions com l'ONU i el Consell d'Europa, que han adoptat acords sobre la matèria, mitjançant declaracions i recomanacions.

La declaració sobre els principis bàsics de justícia per a les víctimes dels delictes i d'abusos de poder ha constituït una guia per als països membres de l'ONU, ja que ha regulat la posició legal de la víctima, ha fomentat els centres d'ajuda i ha estimulat la compensació a través del delinqüent o, subsidiàriament -en cas d'insolvència-, de l'estat.

En aquest mateix sentit s'ha pronunciat el comitè de ministres del Consell d'Europa, que, en diverses resolucions ha subratllat la "funció fonamental del sistema de justícia penal sobre la valoració de les necessitats de les víctimes i la salvaguarda dels seus interessos.

En l'actualitat no hi ha cap legislació, a l'estat espanyol, sobre la matèria.

El govern socialista estudia un projecte de llei per a regular la indemnització a les víctimes dels delictes en determinats supòsits. L'esborrany d'aquest projecte és estudiat pel Consell General del Poder Judicial.

Emili Gisbert

